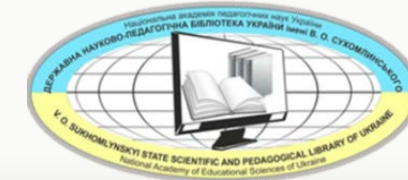

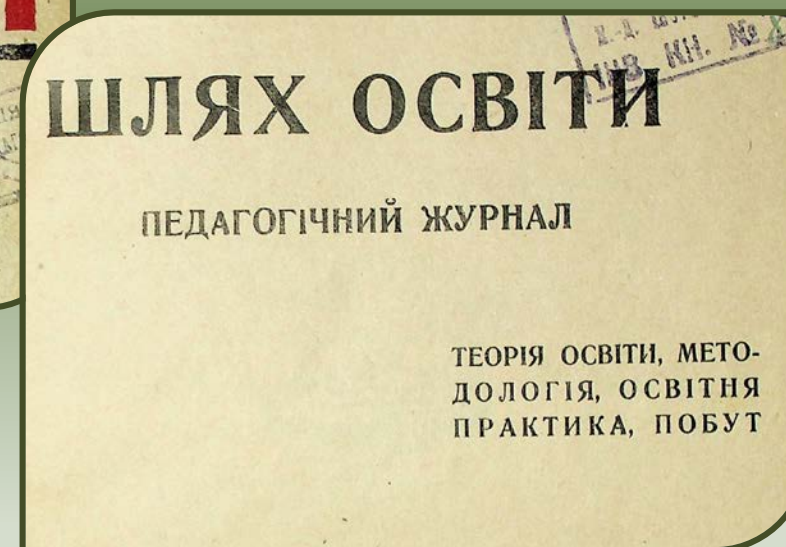

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Часопис «Шлях освіти»

(до 100-річчя від часу заснування)

2022

«Шлях освіти» – щомісячний науково-педагогічний журнал, орган Народного комісаріату освіти УСРР, який був заснований та видавався в Харкові з 1922 по 1930 рік.

Спочатку журнал виходив російською мовою під назвою «Путь просвещения» з уточненням у підзаголовку: «Педагогический журнал. Теория просвещения, методология, просветительная практика, быт». Пізніше (1923–1926) назва часопису почала одночасно подаватися українською й російською мовами: «Шлях освіти» – «Путь просвещения», так само як і розміщувані в ньому матеріали. І лише з 1927 року видання стало повністю україномовним та виходило під назвою «Шлях освіти».

На педагогічний часопис «Шлях освіти» покладалися завдання донесення до широких педагогічних мас ґрунтовної та всебічної інформації про концептуальні засади розвитку освітньої галузі. Завдяки висвітлюваним у ньому темам від самого початку видання набуло широкої популярності.

У різні роки широка програма журналу охоплювала питання організації освіти, соціального виховання, професійної освіти, політично-освітньої роботи, педології, методології, проблем підвищення кваліфікації викладацьких кадрів, освітньої практики, педагогічної преси, шкільних підручників, зокрема журнал містив бібліографію та інформацію з досягнень вітчизняної педагогіки та за кордоном, повідомлення з учительських з'їздів, наукових дискусій тощо.

Розділи журналу

Загальний відділ

Педагогічне (Освітнє) життя

Методи освітньої роботи

Практика освітньої роботи

Педагогічна (Освітня) практика

Дитячий рух

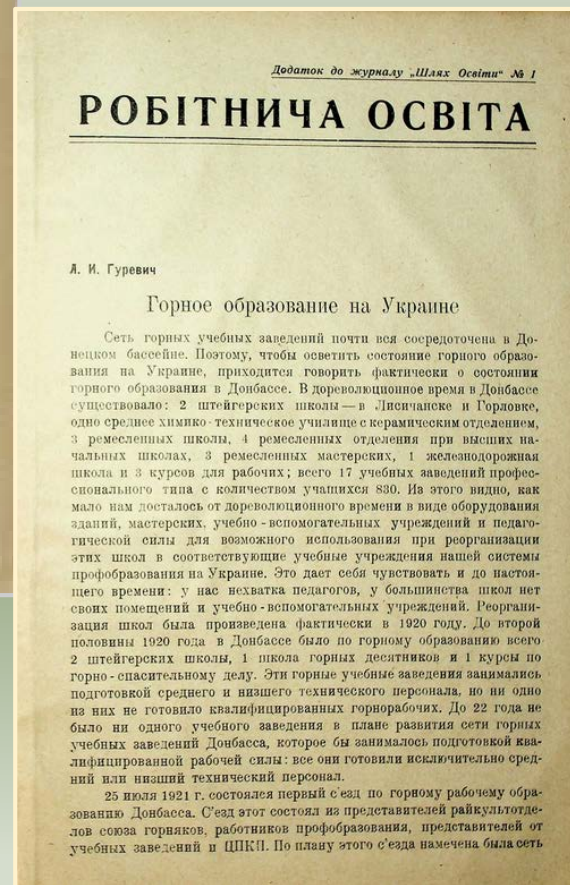
Експериментальний відділ

Освіта робочої молоді

Бібліографічний відділ

Інформаційний відділ

За кордоном

З десятого номера за 1926 р. і протягом 1927 р. у кінці журналу з окремою пагінацією друкувався додаток «Робітнича освіта», в якому вміщено статті з журналу з тими ж назвами.

Авторський колектив журналу

Першим головним редактором журналу був Ян Петрович Ряппо (1880–1958), заступник народного комісара освіти УСРР у 1921–1928 рр. Він був автором численних статей журналу.

Ян Петрович Ряппо – відомий український педагог, вчений, громадський і політичний діяч, заступник наркома освіти України (1921–1928), головний редактор педагогічного журналу «Путь просвещения», потім «Шлях освіти» (1922–1927). Він один із засновників системи народної освіти УРСР, прибічник концепції монотехнічної освіти, перший історик української школи та педагогіки, один із ініціаторів створення Українського науково-дослідного інституту педагогіки (УНДІП, 1926), дослідник Китаю, співавтор перекладу українською мовою естонського епосу «Калевіпоет»

<http://dnpb.gov.ua/ua/informatsiyno-bibliohrafichni-resursy/vydatni-pedahohy/%D1%80%D1%8F%D0%BF%D0%BF%D0%BE-%D1%8F%D0%BD-%D0%BF%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87/>

ОГЛАВЛЕНИЕ.

От редакции.	Общий отдел.	Стр.
Гр. Гринько.—Социальное воспитание детей		1
Нлара Цетини.—Школьное законодательство в Германии		53
Роберт Зейдель.—Трудовая школа, как основа гармонического развития человека.		64
С. Т. Шацкий.—Школа для детей или дети для школы?		83
Ольга Эсиг.—Профессиональная школа, как элемент школы производственной		95
Я. Ряппо.—Две системы просвещения		109
Проф. П. И. Фомин.—Экономика и техника		118
П. Кравцов.—Мир звуков, как элемент воспитания		133

Экспериментальный отдел.

Н. М. Шудман и С. М. Ривес.—От школы-коммуны к детскому городку (отрывки)	152
Донецкий техникум имени тов. Артема. Отчет за первый год его работы	199

Бытовой отдел.

М. Веткин.—По Донбассу	227
----------------------------------	-----

Реферативный отдел.

М. А.—Германская школьная конференция 1920 г.	259
А. И. Попов.—Программы семилетней единой трудовой школы Главсопвса НКП. Р. С. Ф. С. Р.	291

Библиографический отдел.

Общие вопросы народного образования	303
Просвещение. Педагогический сборник.—И. Фришман. Культура и жизнь. Журнал по вопросам просвещения.—М. Пролетарское Дитя. Интернациональный журнал школьной педагогики и педагогики.—А. В. Новое Воспитание. Журнал.—З. Др. Зигфрид Каверца. Социологическая педагогика.—З. Родительские советы.—Н.	

Методологические вопросы	307
------------------------------------	-----

К. Лебединский. Лича й міра, арифметика в зв'язку з початками геометрії.—Шехтман. Д-р Василь Сімонович. Грамматика української мови. І. Свеніцкі. Нарис з історії української мови.—Асп. Изж. Н. П. Леонтьев. Самообучення-техника.—М. Заремка.

У часописі друкувалися статті таких відомих українських педагогів та науковців як С. Ананьїн, В. Арнаутов, В. Бузескул, А. Володимирський, А. Гендрихівська, А. Готалов-Готліб, Г. Гринько, С. Грушевський, Д. Дорошенко, О. Дорошкевич, Г. Жураківський, О. Залужний, А. Зільберштейн, В. Коряк, А. Мандрика, М. Миронов, О. Музиченко, О. Попов, В. Родніков, І. Соколянський, Я. Чепіга та ін.

Вопросы социального воспитания

Социальное воспитание. Научно-педагогический орган Гл. Упр. Соцпоса.—Г. Джон Дьюи. Школа и общество.—А. В. Джон Дьюи. Введение в философию воспитания.—И. Корнелюс. II. Очерк психофизиологии ребенка раннего возраста.—И. Корнелюс. III. Методика исследования ребенка раннего возраста.—И. Корнелюс. Детство и юность, их психология и педагогика. Педагогический сборник.—И. Корнелюс. Джон Дьюи. Игры и забавы в воспитании.—А. В. Шацкий. Дети—работники. Будущее.—З. В. Чередицки. Дилемма хата.—А. Г. В. Арнаутов. Годов и дети на Украине.—А. Г. В. Арнаутов. Трестер 1922 г. и его организация. Сборник статей.—З.

Вопросы профессионального образования

Вестник Рабочих Факультетов. Ежемесячный научно-педагогический журнал.—И. Невский. Для молодежи.—И. Бодрий.

Полиграфическая работа

Антипропаганда. Орган Анти-проп. отдела ЦКК(б)У.—Ир. Пути и коммунизму. Орг. Главполитпросвета У.С.С.Р.—И. Фришман. Проф. А. П. Попов. Психологические основы библиотечного дела.—А. З. В. Новое и П. Херсонская. Культурная работа в библиотеках.—А. А. Борович. Пути обогащения книги с читателем.—М. И. Битый Шлах. Азбука и читателя для взрослых.—Губерия. Знания и Знание. Книга для чтения и беседа в школах взрослых.—Губерия. Педагогический С. К. вопросу о методике лекционной работы в доме.—И. Фришман. Борович. Как читать народную лекцию.—И. Ф. В. А. Невский. Рабочий музей нескольких образованных.—А. З.

Разные

К. Маркс и Ф. Энгельс. Коммунистический манифест.—И. Фришман. Меринг. Франц. Карл Маркс, история его жизни.—И. Пауль. Под знаменем марксизма. Ежемесячный философский и общественно-экономический журнал.—И. Яковлев. Экономический. Вестник XI отдела. Русск. Технический. Оман.—А. М. Вершин. II. А. Русская буржуазия в отдаленном и новом мире.—И. Фришман. Наука на Украине. Орган Научн. Ком. Главинформбюро.—А. З. Наука и ее работники. Издание «Лига Ученых».—А. З. И. Степанов. Экономический Р. С. Ф. С. Р.—И. Нем. Дюшен. Теория относительности.—А. С. Эйкенбаум. Мелодика изучения логического отдела.—З. Чумарев.

Профессиональный отдел.

Разделение союза Всенспрос	349
Где же выход?	353
В Юнбюро Ц. И. Всенспроса	355
В Донецком отделении и отделах. В Харьковском отделении. В Екатеринославском отделении. В Запорожском губотд. В Возняском губотд. Хроника союзной жизни	365
Двухнедельник просвещения. III-й Харьковский губернский съезд Всенспроса. III-й пленум Всенспроса. Хроника учительского движения за границей	372
Германия. Чехо-словакия. Оппозиционное движение среди чешского и германского учительства. Из жизни современного французского учителя. Действия и распоряжения союзных органов	377
Некролог	399

Информационный отдел.

К четвертому Всеукраинскому совещанию по просвещению	405
Деятельность центральных органов Наркомпроса	408

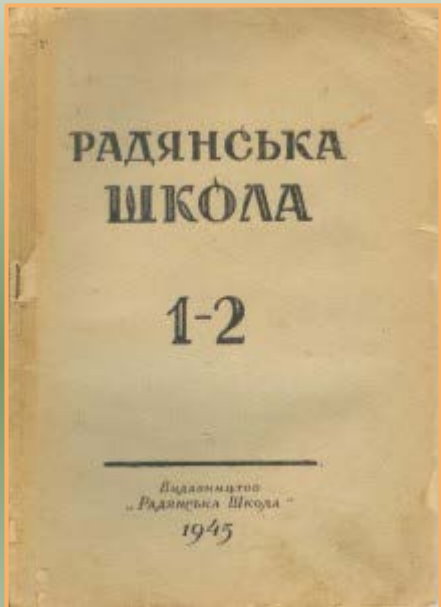
У перші роки існування журналу в ньому публікувалися статті відомих зарубіжних педагогів і філософів, зокрема Едвіна Гернле, Роберта Зейделя, Ольги Ессіг, Карла Юнга та ін.

Назва журналу за час його існування змінювалася кілька разів. У 1931–1941 рр. часопис виходив під назвою «Комуністична освіта». Головними редакторами в різні роки були: Полоцький О. А., Карпеко О. О., Боданський Г. М., Хаїт І. А., Онуфрієв Г. І., Редько Ф. А., Лобер Д. Є.

З 1945 р. реформований у журнал «Радянська школа». Журнал був призначений для вчителів, містив статті з питань організації народної освіти, педагогіки і психології, педагогічної освіти, практики навчально-виховної роботи в загальноосвітніх школах усіх типів тощо. Головні редактори: Костюк Г. С., Чавдаров С. Х., Філіпов О. М., Мазуркевич О. Р., Хлоп'ячий М. А., Василькова М. М.

З 1991 р. по 2021 р. журнал мав назву «Рідна школа». Головні редактори: Щербатенко І. С., Пугач А. В.

ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ 1917-1945 рр.
У ФОНДІ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ
УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
КАТАЛОГ

9. Путь просвещения = Шлях освіти : Педагогический журнал.
Теория просвещения, методология, просветительная практика,
быт / ред. Ряппо Я. – Харьков : Народный Комиссариат
Просвещения УССР ; Государне вид-во Украины, 1922–1931.

У 1926 р. перейменовано у «Шлях освіти»; у 1931 р. –
«Комуністична освіта». – [Видання має серіальний додаток «Вістник Сільсько-
Господарської Освіти»].

З № 10 1926 р. та впродовж 1927 р. в кінці журналу, з окремою пагінацією,
друкується додаток «Робітнича освіта», в якому вміщено статті журналу з
одноіменною назвою. У № 2/3 1928 р. надруковано «Лист до редакції»
Юр. Меженко, в якому автор звертається за допомогою у зборі інформації щодо
історії бібліотек на Україні (про перехід книжкових колекцій до рук держави).

179

1922

№ 1. – Зміст: Социальное воспитание детей / Гринько Г. – С. 1–52 ; Школьное
законодательство в Германии. (Требования Германской Коммунистической
Партии) / Цеткин К. – С. 53–63 ; Трудовая школа, как основа гармонического
развития человека / Зейдаль Р. – С. 64–82 ; Школа для детей или дети для
школы / Шацкий С. Т. – С. 83–94 ; Профессиональная школа, как элемент
школы производственной / Эсенг О. – С. 95–108 ; Две системы просвещения.
(Идеалистическая и материалистическая школа) / Ряппо Я. – С. 109–117 ;
Экономика и техника. (К вопросу о единой социально-технической школе)
/ Фомин П. И. – С. 118–132 ; Мир звуков, как элемент воспитания

Зміст часопису розкрито в каталозі:

Путь просвещения = Шлях освіти :
Педагогический журнал. Теория просвещения,
методология, просветительная практика, быт / ред.
Ряппо Я. // Періодичні видання 1917–1945 рр. у фонді
Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В. О. Сухомлинського : каталог / НАПН України,
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд.:
Бондарчук О. Б., Іващенко В. М., Палійчук Р. І.,
Орищенко І. О., Дроншкевич О. В., Гулак В. М. ; наук.
ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред.: Пономаренко Л.
О.]. – Київ : ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського,
2019. – С. 179–274. – Режим доступу:

[http://dnpb.gov.ua/wp-
content/uploads/2019/06/Catalog_Periodicals_2019.pdf](http://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/06/Catalog_Periodicals_2019.pdf)

Упродовж 17 років (1995–2013 рр.) у Києві виходив журнал з однойменною назвою. Він «об'єднував навколо себе вдумливих і небайдужих науковців, викладачів, учителів, піднімав питання методології, теорії, зарубіжної педагогіки, розвитку інноваційних процесів в освіті, ознайомлював з новими педагогічними виданнями тощо» (О. Сухомлинська. Слово до читачів). Засновниками були Міністерство освіти і науки України, Академія педагогічних наук України, Асоціація працівників гімназій і ліцеїв України. Головний редактор – О. В. Сухомлинська, члени редколегії – В. Андрущенко, М. Гузик, І. Зязюн, О. Савченко, М. Ярмаченко та інші.

Часопис став гідним наступником свого «тезки», отримав наукову репутацію, згуртував освітянську спільноту задля вирішення проблем школи та українського шкільництва загалом.

Шлях освіти : наук.-метод. журн. / голов. ред.: Сухомлинська О. В. – Київ : Педагогічна преса, 1996–2013.

«Шлях освіти» очима науковців

Матвійчук О. «Шляхи освіти: рік 1922-й» (про що писав провідний український педагогічний журнал «Шлях освіти» 100 років тому) [Електронний ресурс] / Оксана Матвійчук. – Режим доступу: http://pmu.in.ua/virtual-exhibitions/shliah_osvity/

Кириченко П. Історичний екскурс: «Рідна Школа» – в минулому і в сьогоденні (до 95-річчя з дня започаткування педагогічного видання в Україні / Петро Кириченко // Humanitarium. – 2017. – Vol. 39, Iss. 2. – С. 144-156. – Режим доступу:

<https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:s90G-QuksQ8J:https://humanitarium.com.ua/index.php/hum/article/download/155/145&cd=27&hl=uk&ct=clnk&gl=ua>

Адреса:

вул. М. Берлинського,
9
Київ, 04060
Україна

<https://dnpb.gov.ua/ua/>

E-mail:

dnrb@i.ua (для офіційних
звернень)

dovidka_dnrpb@i.ua (для довідок)

fond.dnrpb@ukr.net (послуги для
віддаленого користувача)

metodist08@i.ua (методичний
супровід)

Виставку підготувала О. Б. Бондарчук, завідувач відділу зберігання фонду та обслуговування користувачів.

Використано матеріали з фондів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Педагогічного музею України та інтернет-ресурси.